

כן אדוני המורה

אי אפשר לצפות שמורה יוכל להטיל משמעת בלי שיוסמך להעניש בדרגות שונות של חומרה

לשטחיות ולבורות.

גם כשרוצים להיות מאור, מתקדמים, צריך להכיר בכך, שבית הספר אינו מקום לחגיגה מתמשכת. למרות כל החיזור שים בשיטות ההוראה, עדיין רק מורה שתלמידיו תופסים אור תו כמקור סמכותי לידע ולרפואי חשיבה נכונים יכול למלא את חובתו להפיץ השכלה ודעת. אין גם מנוס מן ההכרה שעדיין לא נמצאה הדרך ללמד בלי סנקציות וענישה. לא שצריך להחזיר לידי המורה את המקל, אבל אי אפשר לצפות שמורה יוכל להטיל משמעת בלי שיוסמך להעניש בדרגות שונות של חומרה.

השיטות הקרויות מתקדמות הפקיעו את הסמכות מן המורה, מפני שהכרה בסמכות מחייבת הכרה בגבולות ובהיררכיה. מערכת החינוך ויתרה על הסמכות והגבולות כדי להתאים את עצמה לנורמות של הנמכת ערך ההשכלה. הגיעה השעה לשנות כיוון. לא לתזור לאחור אלא ללכת בדרך הנכונה.

הקימה לפני המורה היא ביטוי להליכה כזאת, אבל כדי שלא לעצור בטקס מרוקן מתוכו, שיהפוך במהרה למנהג נלעג, יש לעשות עוד דרך ארוכה. ראוי לברך את משרד החינוך ואת המנכ"לית שלו שהחליטו לנקוט צעד אולי לא פופולרי, ואולי אפילו לא נכון-פוליטי. וראוי לתבוע מהם להוסיף לצעד הזה עוד כמה וכמה צעדים שיהחזירו לבית הספר הישירי ראי משמעת הכרחית, שמירה על הסדר והקפדה על הגברות לוח בין המורה לבין התלמיד. הכל, כדי שיהיה אפשר להרביץ דעת בילדי ישראל.

הרצון להתאים את בית הספר למושגים של חברה המוקרת טיט פוסט-מודרנית, מצד אחד, והדימוי השלילי של מושג הסמכות, מצד אחר, גרמו לכך שהמורים בבית הספר הישראלי איבדו את מעמדם, והכיתות נעשו רומות יותר ויותר למחנות קיץ. תלמידים קוראים למורים בשמם הפרטי, כאילו היו חבריהם, והמורים אינם נתפסים כמקור סמכות. המורה העריץ והרוזן החולף במורה ה"חברה'מן", הנישא על הכתפיים. ערכים כמו הצטיינות, הישגיות, משמעת ושקרנות התפוגגו, וההכרה בצורך להשקיע מאמץ בעבודה בכיתה ובבית הפכה לעניין מישון. במקומם השתלטה השאיפה של הפיכת בית הספר ל"גן עדן", מקום של "חגיגה ללא הפסקה" שה"חוויה" היא תכליתו. כל זה קרה מפני שההבחנה בין מרות ורודנות ובין סמכות טושטשה, כפי שטושטשו הגבולות בין שמירה על סדר ובין לגיטימציה לאי-סדר, בין חרדה ובין כבוד, בין מקצועיות לחוסר מקצועיות.

הוויכוח שהתעורר זה עתה סביב ההחלטה לחדש את קבלת המורה הנכנס לכיתה בקימה הוא עדות נוספת לבלבול שהשתרר בשנים האחרונות בנוגע לחינוך וליעדיו. הניסיון, הנכון, לעודד את התלמידים לחשבה עצמאית, לפתוח את תוכנית הלימודים לרעיונות חדשים, מתקדמים וחלופיים רחק כמעט לגמרי את הצורך לרכוש תחילה מיומנויות בסיסיות ומצע עמוק של ידע, מה שאפשרי רק ע"י לימוד ב"ש"טות המסורתיות". בלעדי אלה, ובלי לימוד של רפואי מחשב, מה שמכונה "עצמאות מחשבתית" אינו אלא הכשר